

შობის წინა დღეს

(დასასრული *)

ფეხ აკრეფითვე მივიდა კარბთან, ნელა მიიხურა და საჩქაროდ გავიარა დერეფნიდან ქუჩაში.

— სანდრო! — ჩაიხურჩულა აკანკალებულის ხმით და მიაწყდა გულზედ ახალგაზრდა ყმაწვილს, რომელმაც მშობის შკლავეებით თითქმის აიტაცა ზევით და იქვე კიბის ამოფეხარა.

დერეფანში ბნელოდა და ისე შეეძლო კაცს ჩაეველო, რომ კიბის ქვეშ შეფარებული შეგვარებულნი ვერც-კი შეე-შინია. როდესაც კეთიმ გული მოიბრუნა, გაეშვინა მკლავე-ბიდან, ნაზად მიეყრდნო მკერდზედ და ჰკითხა საყვედურით:

— სად იყავ, სანდრო, ამდენ ხანს? გული გადამელია ლოდნში: ვაი თუ არ მოვიღეს, ვაი თუ ასე, ვაი თუ ისე-მეთქი, და კინაღამ გული გამისქდა. რა არ ვიფიქრე..

— არა გრცხენია, კეთიმ, რას ამბობს აბა სად დამი-დგებოდა გული, მაგრამ რა ვქნა, თავ გადაგლეჯილი დავრ-

ქეთოს ცქრილა სახემ ეხლა-კი ნილელიანი და მზრუნ-ველი გამომტყველება მიიღო.

— ჰო მართლა, რა ჰქენი, ვერაფერს გაბდი? სანდრო, უნდა მეთქვა, მაგრამ რომ დაგინახე, სიხარულით სულ დამა-ვიწყდა: ამ დღითი დედა და მამა ჩუმაღ ჩურჩულებდნენ, ყური წაეკარ; მამას გადაჰკიდებია ვილაცა მელუქენე, გინდა თუ არა შენი ქალი უნდა შევიტოო, შენი ქრთამი არ მინდა და არც სხვა რამეო... სანდრო! იცოდე, თუ იგრე წავიდა საქმე, თავს არ ვიცოცხლებ... — ქეთოს ტირილი მოუვიდა.

— ვინა, გოგრა? აი მაშინ მოკვდეს სანდრუა, როცა მე იმან საცოლედ წამართვას, მაშინ რაღათ მინდა თავი ცო-ცხალი? მე, ნეტავი მაგაზედ მეთრ მეთუქე არ გამომიჩნდეს!.. შენ ჯავრი ნუ გაქვს, აგერა ერთი ცოტა საქმე გაგიჩინო, თუ ლმერთმა ჰქვია, და...

— როგორ, სადა? არის რაიმე ადგილი? — აღარ დააც-და ქეთომ.

— ჯერ არ მინდოდა მეთუო, მაგრამ...

— მე? მე არ მეთუცი? — გაუყვირა ქეთოს.

ნიფა. — სურ. კელდერისა.

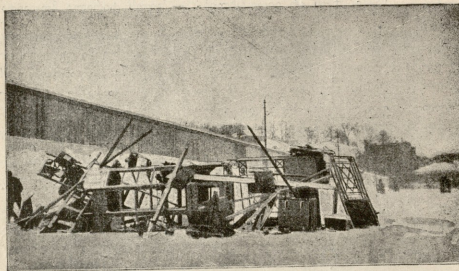
ბივარ, საქმე ვერაფერი მიშოვია, აგერა შობაც თენდება და, ვინ იცის, გაბზოვება არ დაგვიბორნი! რა უნდა ვქნა ესეთმა ავიარამ მაშინ?

— სხვა არა არის რა, ან-კი სად იქნება ადგილი: დღეს ახალს კი არა, ძველების ადგილებიც უნდათ შეამცირონ, ისეთი ღრუ დაუღდა ყველას. გადაწყვიტე ერთი საქმე, თუ იქაც ბედმა არ მიიტყუნა.

*) იხ. „ღამაგება“, № 371

ბრძოლა მოსკოვში. — საღვთის ქუჩა აგვირბოვთან.

ბრძოლა მოსკოვში. — ბარაკა ნოვოპოველოვსკის ვაწრო ქუჩაში

— რა? — ჰკითხა ქეთომ.

— ახალი საქმეა, ხომ იცი, ახალი მილიცია რომ დგება, ესე იგი ქალაქის დამცველები, ზოგან ეძლა უკვე არის ჩაზნები. აი ამ გადასწყვეტე უსვლა, თუ მიმიღეს. ისეთი ვინმე უნდა წარდაგინო, რომ ენდობოდნენ და ჩემ კარგ ყოფ-ქცევაში დაარწმუნოს.

— ვი მგეტე, მემზინან სანდრო!

— რისა?

— ვინ იცის, ჰა, რა უზედურება შეემთხვეს მტერსა და აესა... რომ სადმე მოგვლან?

— ყმაწვილს გავიცნა.

— არა, ქეთო, ვგრე ნუ გგანია: რამდენი მოხდა, რომ კაცი სახლში იჯდა მოსვენებით, მაგრამ სხვისთვის დატლიშა ცხელმა ტყვიამ ფანჯრები შეღეწა და წუთის სოფელს გამო-ასალმა, და ბრძოლის ველზე-კი პატოსანი მებრძოლი გადარჩა მტრის ტყვისს. თუ ტყვისსაგან სასიკვდილო ვარ, სახლში მომწახავს, თუ არა... აჰ-კი არა მიშავს-რა. ესეც არ იყოს, საქორების დრის ხომ იძულებულნი ვიქმნებით გარედ გამო-ვიდეთ. მაშინაც ხომ სარდაფში ვერ ჩაქვებები და შემდეგ სხვისგან მოპოებულ სიმშვიდეში ვერ ვიცხოვრებ? ეხლა კაცი ყველაფრისთვის მზად უნდა იყოს, დარჩი ვარ, მაგამ იარაღი მაინც მაქვს... ეე, მახლას, მაგაზედ ფიქრს თავი დაანებე, ნეტავი-კი შევიდე და!...

— შეგდევ? — შეეკითხა ქეთო მონაზებულის ხმით და ლოკაზედ ვაკითხული ხელი მოუკეა.

— შედეგ... შემდეგ, გვარს დაიწყო და მოგვრებით ამ გულის კანკალით ერთმანეთის ლოდინს. ცალკე დავიკრავებ ოთახს და ვიცხოვრებო ჩვენთვის, ჩემო მერსხალავ.

ქეთოს ნეტარებით გული გადაეშალა, ძარღვებში რაღა-მაც თბილად დაუბრა, თვალები ოღნავ მიჭუტა და მკერდზედ

თავი დაანდო. კოტა ხანს გარინდული იყო, თითქოს რაღაცა მოავონდო, მერე თავი ასწია.

— როდის შემოთუთელი მამას?

— რა შემოთუთელი მინდა: საქმე თუ კარგად წავიდა, ახალ წელიწადს ავღებები და მოვთავსებ, შემდეგ წავიყვან იქით, ლენინსკი გადავკრავთ, სითამამს მოვიმადებ და სიტყვასაც გაუტარებ.

— ამა როდისა მნახავ კიდევ, სანდრო? ეხლა წალი, დამივიანდა, მამამ არ შემოგვისწრას. — უთბრა ქეთომ.

— ჰო, კარგი, კარგი, წავალ... დაცა კოტა... როდის გნახავ?... ხელო აჰქე...

— მშვიდობით! — უთბრა ქეთომ, მისცა ხელი და მოშორდა.

სანდრო მისგრებობა სიმინელში, ვერას არჩევდა და გული-კი ძალზედ უკვდა. ქეთო კოტა შედგა, კალივით გადახტა წინ, გაქანებული შემოხვია ხლები კისერზე, გატაცებით მიეკრა გულზე, თითქოს მულაბრთ წაიღო. ტურები ყმაწვილის სახისკენ და შეტერდა;

ყმაწვილმა გაშალა მკლავები, უნდოდა ერთხელ კიდევ ჩაეკრა გულში, მაგრამ ქეთო მისთან აღარ იდგა. ქეთო მსწრაფლად მოშორდა, „ხელომ-დღის“ დაუძახა და გაქანდა სიმინელში. სანდრო ბარბაცით გაბრუნდა ქუჩის კარებისკენ. ქეთო ოთხის კარებთან შედგა, აძვერებულ გულზე ხელი დაიღო დასამშვიდებლად, ერთი კიდევ მიიხედა სანდროსაკენ, სანქაროდ რიბით შეგლო კარი და შეილაპარაკა.

— ჰუუუე, რა ცივა. ყინავს, ყინავს, დედაჯანვ. კეკს გაეთავებინა ლოკვა და რაღაცას დაფუსფუსებდა. ქეთოს მოუბრუნდა და ჰკითხა:

— სადა ხარ, შეილო, ამ დამეში? როგორ იქნება ვგრე მარტო სიარული ქალისა?

— ავგრ, დედაც, სონანთსა ვიყავი. — იტყუა ქეთომ, სახზედ წამოწითლდა სირცხვილით და ჰპირ

მოარიდა, შალი მიავლო ტახტზედ და ბუხარს მიუჯდა გასათბობად.

II

გიგო მარკაძეს, ქეთუს მამას, ქალაქის ერთ განაპირა მოღონზე ჰაწაწა ოთახი ექირა, სადაც მოთავსებული ჰქონდა საღვრგლო-სახელოსნო, ჰყავდა ორი პატარა შვირდი, მუშაობდა დასუვენებლივ და, ასე თუ ისე, არჩენდა ცოლშვილს. ამ მოლოდინს ვაკუტირდა სიოვრება, ხშირად ორ-ორ კვირაობით არა ჰქონდა საშუაო და ლექსნიც მალი-მალ იყეტებოდა. ელავინდებოდა არა ჰქონდა მუშაობა. აღარავინ უკველდა იმდენ საქმეს, ოჯახსაც ბევრი უნდობდა და გიგო თავის მცირე შემოსავლით ვეღარ ამკაყოფილებდა ოჯახის ყველა მოთხოვნილებას. კოლშვილი არას ეუნებებოდა და არ აყვებოდა, მაგრამ გიგო მაინც ითხოვლობდა ცოლის დაღვრემოდ და დაღონებულ სახზედ უწყაყოფილებდა.

— ჰეი, საქმე წახდა, ქვეყანა აირია და დღერთა იცის რა იქნებოა! — იტყუა გიგო, მაგრამ გულს მაინც არ იტებდა, გალიკაბრუნდა მოკლე ხშირ ნიკოპან ახალუბის კალთებს და დადგებოდა სამუშაოდ. დინჯი და წყნარის სასიათის გიგო მუშაობებს უყვარდათ. ძლიერი ღვთის მოსავე კაცი იყო, სხვისას არას შერჩენდა. ერთს კაცს საშობაოდ ორი ტახტი გაუკეთა, მეორესაც დიდი შავი და სკამები, დღერთათვის დაპირიანდნე ფულის მიცემას.

დადამა, აუქმდა კიდევ, მაგრამ გიგოს ლექანი მაინც ვერ დაეკუტა ფულის მოლოდინში. ბოლოს, როგორც იქნა, მიიღო ფული, დაკუტა ლექანი, დაიბეჯა გრძი და გაულდა გზას, შეუხვია ერთ ლექანში. გიგოს თითქმის ფხვადებე შეჰყავდა ვიღაც უცნობი ნაბღანი და ტბა ახვეული კაცი, რომელმაც პაპროსი მოთხოვა. ეს კაცი ლექანში იყო, ვიღრე

გიგო ვაქრობდა გიგომ გაღმარეობისა შუაში, ჩაი, რაც უშუალოდ მოუწოდებდა; რამდენიმე ფორთხალი, კანფეტები და სხვა წერილობრივ ბავშვებისთვის, ამოიღო ჯიბიდან დიდი წითელი ხელსახოცი, გამოჭრა შივ ნაეპური, მგელქუნეს თუ-სმეტ ბუნთიანი დახურდადებინა და გამოვიდა. ამავე შეუხვია ახსიანად და ერთი „სადიგინებელი“ ლორის ფეხი იყიდა, წამოვიდა და მოეღანურე მიიარა-მოიარა.

— დასწყევლის ლმერთმა, — ჩაილაპარაკა — წელს საშობაო ხეებიც აღარ არის, უკვლავთადად გამოიკვალა დრო, ერთ შტოს შიანც ემოვიღე ბავშვებისთვის!

მივიდა გიგომ წითელ ხელსახოცს, სადაც ნაძვის ხეები ეწყო, ამოარჩია ერთი პატარა ლამაზი ხე და წაიღო შინისკენ. ორივე ხელი ვაკეციებული ჰქონდა და ხეს ძლივს მიათრევდა. პატარა ხეც უნდა გავიღო და იქვე იყო იმის სახლიც.

სწორედ ამ დროს გამოვიარა გულ ატოვებული და თავ დაღვიწეული სანდრო გიგოს ღრუფიდან. სინსილა ცივი ქარი რომ მოჰხვედა, თავ დაღვიწეულიდან გამოერყვა, გახურებულ შუბლზე ხელი გავსიდა და შეუღდა პატარა აღმართს ბიძისას მიღობდა, სადაც ძალა-უმაღლური და დამადლებული ლეკმა ჰქონდა, სანდრო ობოლი იყო, ღვამამა არ ასხვავდა და გეზარდა ბიძას. არაფერ ხელობაში არ მივსათ. ცოტა რომ წამოიხარა, მამამ მდიდარ კაცს დაუყენა მოსამსახურედ, ამისას წერა-კითხვა ისწავლა, შემდეგ ხან საფეხში მიდიოდა ნათესავებთან, ხან ბიძას ეხმარებოდა პატარა საწერილობლო ღლეკაში. მაგრამ ბიძა გაუმღებელი არ ამუშავებდა: „შემდეგ წილში შემოვივიაო“, სიღარიბემ, ობლობამ და სხვის ხელში შემყურებობამ დაღვიწეული და გულწაფთობილი გახადა. საქმეს გამუღმებით ეძებდა. როგორც იყო, ერთხელ გაუღიმა ბედმა. ერთ ვახუთის რედაქციოში იშოვა დამტარებლის ადგილი. ამ შემთხვევამ ცოტათი ხელი შეუწყო, ტანთ ჩაიცო. წელში გაიმართა და ტოლ-ამხანაგებში გაერია. ვახუთების კითხვა დაიწყო, ცხოვრებას და ახალ მოძრაობას ყურადღება მიუქცია, ცოტათი გავიფარდა და თითქმის სრულებით გა-შოიკვალა. დიდხანს აღარ დასცლია ეს ბედ-წიერება და დამოუკიდებელი ცხოვრება, ის ვახუთი დაიკეტა... სანდრო დარჩა ისევ უღაცე-ლოდ და ეხლაც ბიძას შეგუყურებდა...

ნაეპურთი დატვირთულმა გიგომ ის იყო თავის ქუჩაში შეუხვია, რომ უქრობამა ყაბალა-ხიანმა კაცმა ხელი სტაცა და შეაჩერა.

— მშობილო! — ჩუმად, მაგრამ მტკიცედ უთხრა უქრობამა, — ხმა არ ამოიღო, ისე მოიტ ფული!

— სადა მაქვს ფული... გიგო კანკალმა იტანა და უთხრა: — სუუ, კინტი! — წელან თხუთმეტი მა-ნეთი დახურდავე, კიდევ გეკნება, მოიტა თორემ ხომ ხედავ? დღეს ქათმის სიყვლილი და კაცის ერთად ფანდება, ხომ ისიც და ნაბდის ქვეშ რეგორველმა გაიკრიალა.

გიგოს ძარღვებში სისხლი გაეყინა და კირის ოვლმა დაასხა.

— მოიტა! — და უქრობი საყვლოში წვდა. გიგომ, რაც ძალი ჰქონდა, დაიყარა: — მიშველეთ, მომკლათ... — ვეღარ დაათავა, რეგორველმა დაიკრიალა და გიგო თავდალმა დაეცა ქვა ფეხილზე; უქრობი მსწარფლად დასწვდა, ჯიბეში ხელი ჩაერა და ნაბად შე-მოხვეული უქანვე გატრიალდა, ზვეთი ღუქნებთან აიარინა და ავიროლი მოხტოთა:

— გვიშველეთ, უშველეთ. ხალხს სწყევტენ, სომხებს დათვიანენ, აგერ ერთი მოკვდეს ღუქნებს იკლბენ! — ასე ყვიროდა და ვეღაროდა, ბოლოს ერთ ვიწრო ქუჩაში შეიკრიბა და მიიშალა.

გიგომ ერთხელ კიდევ შეღრიოდა და სული განუტევა. ამ ხმაურობაზედ ერთი ალიაქოთი ასტყდა მოედანზედ დაიარახა ღუქნების დარაბებმა. და ერთ წუთში უკვლავ გვიჩაყეტა.

როდესაც აღმართში მივაჯალმა სანდრომ ყვირილი და სროლა გაიგარა, რაც ძალი ჰქონდა, რეგოლვერ ამოღებულ იმ გაწვდა მისაშველელადა გზახუნდა რალაქს წამოიღო და ბოროცდა. ეს გიგოს შობის ხე იყო. სანდრო შეჩერდა და გაშტერდა: უსულა გვაგებე ველო. სანდრომ ვერ-კი მოასწრო აზრის მოკრება, რომ ის ადგილი ხალხით გაივსო. გან-დნენ პოლიციელებიც, სანთელი განაათეს და ცხედარი დაი-ნახეს. ხალხი ყვიროდა:

ღივირეთ კაცის მკვლელი, პროვოკატორი ხალხის ამრველი და მკვლელი!

სანდროს რეგოლველი ხელში ექრა. სინათლეზე გა-არია გიგოს გვაში. თავი დაკარგულია და არეული ერთ ადგი-ლას იღვა. ათასი თვლი მისჩერებოდა, ენა არ ემორჩილე-ბოდა, რომ სიტყვა ეთქვა, მაგრამ თავის გასამართლებელი სა-ბუთი შიანც არა ჰქონდა.

მთელ სხეებზეც იცენს გიგო და სახლში წაასვენეს, გო-ნება დაკარგული სანდრო-კი შეიპყრეს და წაიყვანეს.

გვიღო სამი-ოთხი საათი. გიგოს ოთახს ეკვავ ანათებდა მკრალით თვლის სანთელი. კუთხიდან კეკეს გინევა გამოი-შოდა, ბავშვები ტირილდნენ, მეზობლები შემოდიოდნენ და ნუ-გეშს აძლევდნენ. ვერ-დაკარგული და თვალზე დასიბული ქეთე მამის კუნთს ადგა თავი და ქვითინებდა. დერფანში ხშირად გადიოდა და სანდროს ელოდებოდა. სანდრო კი ამ დროს ბნელ ნესტიან ოთახში იჯდა, მწარეთ დაღვრემლი და ფეკრში წასული

8. გარიყული.

სამხრეთის რევოლუციის მუზეუმი
МУЗЕЙ РЕВОЛЮЦИИ ГРУЗИИ.

ღანგბეული ეთრა

(თარგმანი)

ბნელს და უდაბურს ჩრდილოეთში, სად ქარიშხალი, თოვლი და კინევა დაუნდობარის, მშვევე სუსხით ყოველ სულ-ღემულა ხიფათა ადგებს, სადაც ბებერნი ფიქნენ და ნაძენი, ზამთრის სულაჩით გადათოშლინი, მხოლოდ ხანდისხან თვალს უსწორებენ გახუხუხულის პირმკინარი მზეს, — იქ ოდესღაც, უსაზღვრო ზღავეზე, სჩანდა დიდი-დიდი, ადამიანის ხელით ამართული ყორე...

მეღიდულად უღიმოდა იგი შფოთიანს ზღავე მრისხანო ტალღებს... მოსჩანდა ბუებერაზი, შავი...

ზღვის ტალღები, მეღვრონი. თავისუფალი ტალღები, ეგე-თქებოდნენ ურჩს, მათ წინაშე უსიარცხილოდ წამოგარანოლ ყორეს, ამავად დენას რომ უშლიდა, — და დაუსრულებელი ბრძოლა არა თავდებოდა.

დიდხანს ებრძოდნენ თავზედ კლდეს თავისუფალი, ძლი-ერი ტალღები, სინამ იმითა მლიგრება ძალამ ამაყ ყორე არ დაანგრა...

ვახაფილზე, მაისის დღის, რის დიდას ზღვას დაღებულ შიშს ბრწყინვალე სხივი ვიდასარკავს ხოლმე, — ტალღათა სროლა თვალ-მარგალიტზე უფრო ბრწყინავს, თავს დასტრიალებს უსიყრკო ზღვას და დაუსრულებელს ბრძოლას ყოჩხითან უმღერს ოცნებით...

როგორც კის ფრინველი, თავისუფლად ქანაობდნენ ზღვის ტალღანი. ქარი ნაბას უმღერდა და ისინიც განუსაზღვრად სიხარულით მიქანაობდნენ ნისლიან სივრცეში შორს, შორს...

მეგრამ ბნელეთის მოტრფიალემ, ბოროტმა სულმა, თავისუფლების წაბრძოლა მოიხდომა, რომ ცელტ ტალღებს ამაყად არ ეტრიალებთ უფრო ზღვის სპეტაკ სივრცეზე ბრწყინვალე მზისთვის, ლავარდ ცისათვის ალერსით აღარ ეცნათ...

ბნელმა სულმა მორჩილი ყმები ვაგზავნა...
ბატონის ნების გარდაუვალი საჭმის შეუღდნენ: მიწის სიღრმიდან ლოდებს იღებდნენ და ზღვის უფსკრულში ტალღებში ჰყრიდნენ.
ზღვა ადგოდა.

ტუბილად შეჭურბენ ტალღები ამ სურათს, ლოდებს რომ ჰყრიან ზღვის უფსკრულში განუწყვეტლად, დაუნდობლად... დახტარი სიციქლით, ხარხარებენ, ფრინველს სპეტაკ სივრცეზე და სიყვარულით ეაღვრებიან უფლო შავ ქვეშას...

თან დღეებზე ზღვის ტალღები:
„საქმეც გე არი მიწის სიღრმიდან დაღვრემილები გვესტუმრენ ქვეში! თავისუფლების სიმღერით დაუბედი, ძმურის ალერსით მიგესალმე, აწ შშობელს ზღვაში მათთან ერთად ვიცილებ-გებტუნით, მათთან ერთად მარად ვაიღებო თავისუფლებას, ქვეყნის სინათლე.“
მზიარულადნენ ნორჩი ტალღები...
მზიარულად გრივით თავზე დაჰყვირებენ ახალს სტურებებს, კაეწმინაი დაჰკვირს ქვეშას...

ქვემო ლოდები სულ სცივია... ეწებება ერთმეორეს... ამაყ კელღებდა იმბარულია, ავიწროებენ ზღვის ცელქსა ტალღებს...

შეძრწუნდნენ ტალღები...
შიშით შეჭურბენ ბნელს ქვეშ: ეს პირველად შეუერეს მათ გზა, პირველად შეგბოქეს მათი თავისუფლება...

გულ-მკერდით ეცნენ ტალღები კლდესა და კენესთ ისევ უკან გაბრუნდნენ... ჯოჯოხეთითი კლდე ცივი არის და მიუვლი.

ზღვა შეძრწუნდა.
პირ-ქუში ტალღები ზედ დაჰქროლავენ. „ლალატი! ლლატი! — ჰყვირიან. — ჩვენ როგორც ამაზნაგები — ისე მივიღეთ... თავისუფლება, თავისუფლება მოგვაპარეს!“

ჰკენესის ქარი, ჰქუხს და ბობოქრობს გრივად...
„კლდნო, მრისხანე კლდნო! ოდესაც თქვენც თავისუფლებით იყავით, ოდესაც თქვენც თავისუფლებით სუნთქავდით... რატომ წაართვით შვილებს იგი?“

წარბი შეიკრა მრისხანე ყოვნა.
„ჩემი საქმე არ არის...“ — გაიხსნა უცხად იმის პასუხი... და საოცნებოდ ჩამოეკიდა ზღვაზე უსულო ხრიავი...

დაიძრა ქარი. სტვენა — ტირილი მორთო გრივალმა. უხანაი ტალღებს, ბედისთ ამბავს ატყობინებენ:

„ტილიღნო! საბრლო ტალიღნო! დაგვეკარგა, თავისუფლება! ამის შემდეგ ჩვენ მიწები ვართ...“

მ. კინწურაშვილი.

(დასასრული იქნება)

სადა დაჰკარგული საფოსტო.

ასადა შევიადგებულე მამაგი დარაჯი.

რუსეთისკენ
Всё ПОЛНО!

აფრიკაში გერმანელების კოლონიებში კაცის მუკამლები სწავლობენ, რომელთაც აღვეყრდათ კაც-შემობას, ამისათვის ესენი რუსეთისკენ გამოემგზავნენ, რადგან აქ უხუდა ამკვარი „სისიფოვე“.

რედაქტორი — ვამბოქვილი ალ. მ. ჯაბანადანი